

Pelle-gruppen

Taler

Anne-Grete Strøm-Erichsen

Dato

27 september 2013

Sted

Akershus Festning

Omstendigheter

Lunsj for gjenlevende medlemmer av Pelle-gruppen

1 Kjære alle sammen,

I dag samles vi for å minnes og å anerkjenne noen av vår fremste helter.

5

Vi hedrer i dag en helt spesiell gruppe mennesker.

Som trosset frykt og fare for et høyere mål enn dem selv.

Som valgte å følge motets smale sti.

Som trodde så innstendig på et fritt Norge at de var villig til å ofre eget liv.

10 Det er Pelle-gruppen vi hedrer i dag.

Vi hedrer disse fryktløse unge landsmenn for sin innsats i en tid da ufred
hjemsoekte vårt land.

15 Vi gjør det i visshet om at Pelle-gruppens heltedåder skal deles med alle dem som
i dag ikke kjenner krigens pris.

Vi gjør det fordi historien må holdes levende, den dagen de sanne helter ikke er
blant oss lenger.

Pelle-gruppens navn skal minne oss om motstand, selvoppofrelse og en modig
kamp for verdier vi alle setter så høyt.

20

Det var en uensartet gruppe. Fra alle sosiale lag og fra ulike deler av Oslo og
Østlandet kom de.

25 Det var Ullevål Hageby-gruppen og det var Losby-gruppen. Med seg hadde de
livsviktig hjelp fra Ringerike og Lillestrøm.

For ikke å forglemme arbeiderne på Aker mekaniske og Nyland verksted.

30 Nettopp her kunne Pelle-gruppen gjennomføre sitt største og mest vellykkede anslag.

Natten mellom 23. og 24. november 1944. Planlagt og støttet av Pelle-gruppen. Utført av modige arbeidere ved verftet.

35

Ved aksjonen ble fire skip helt eller delvis senket, mens to ble påført betydelige skader. En løftekran ble også satt ut av drift. Samtidig gjennomførte Pelle-gruppen tre andre aksjoner. Totalt ble fem mål rammet denne natten.

40 «Den største og viktigste sabotasjen i Oslo-området under krigen» oppga en tysk samtidig kilde.

Ja, Pelle-gruppen satte sannelig kjepper i hjulene for et Nazi-Tyskland på flyttefot. Uten skip ble troppeflytninger utsatt og planer satt på vent.

45

Kort tid etter krigen oppstod et politisk landskap som påvirket omtalen av Pelle-gruppen.

Vi sto i en tid med sterke ideologiske motsetninger.

50 Mange av Pelle-gruppens medlemmer kjente seg ikke igjen.

Med god grunn ristet de på hodet over at Ullevål Hageby var et kommunistisk arnested.

De var frihetskjempere og sabotører og langt fra noen ideologiske fanebærere.

55 Pelle-gruppen var ikke, slik noen har hevdet, båret opp av et politisk idéfellesskap med røtter i datidens Moskva.

Ja, også her var den sammensatt.

Her var fremtidige samfunnsstøtter, med initiativ og oppfinnsomhet som etter

60 krigen vant nye og viktige uttrykksformer.

Og her var mennesker fra hele det politiske spekter.

Likevel kom det kalde forholdet mellom øst og vest å gjøre livet vanskeligere for noen.

65 Vi vet at flere i Pelle-gruppen ble påført urimelig stor belastning.

Det er noe vi dag i ettertidens klare lys kan fastslå.

Pelle-gruppens leder, Ragnar Sollie, var medlem av Norges kommunistiske parti.

Hans krigsinnsats var likevel først og fremst fundert på en dyptfølt patriotisme og et kompromissløst engasjement for Norges og Europas fred.

Gjennom sin utrettelige fortellerlyst og samarbeid med blant annet Norsk Hjemmefrontmuseum, sikret han viktig innsikt i Pelle-gruppas

motstandskamp.

Ved frigjøringsjubileet i 1985 lyttet en meget interessert kong Olav til Ragnar Sollies beretning.

Veteranene fra Pelle-gruppen har fortalt og lært oss om unge mennesker som ønsket å vie sitt liv i kampen mot overmakten.

Som kom sammen fordi de ville drive aktiv motstand mot okkupantene

Som delte en rørende offervilje og et ungdommelig mot.

Som nektet å akseptere et Nazi-Tyskland som satte all sivilisasjon og

menneskelige verdier til side.

Som ikke tålte å se den uretten som rammet et helt folk.

Deres høyeste mål var å bekjempe overgrep og lidelse.

Mange fortellinger fra krigen, også dem som tilhørte Pelle-gruppen, har ennå ikke blitt fortalt.

Mange vil heller aldri bli fortalt.

Dette var menn og kvinner som handlet ikke på grunn av sitt eget ettermåle, men for et langt høyere mål.

Derfor var det mange som ikke ønsket å stå fram med sin historie.

Det er den virkeligheten alle historikere som har jobbet med krigen har måtte forholde seg til.

For oss i Forsvarsdepartementet har vi ønsket, så langt det lar seg gjøre, å snu alle steiner når det gjelder enkeltpersoner og gruppers innsats under 2. verdenskrig.

Derfor har vi opprettet et historikerprosjekt som grundig ettergår ulike grupper og enkeltpersoners innsats.

Det er fordi vi vil at ingen skal føle seg forbigått, langt mindre glemt.

Det er rett og slett vårt ansvar.

Vi må løfte fram Pelle-gruppen og andre historier.

Tause fortellinger og historier må gjøres levende.

Alle trenger vi å vite mer om en tid da noen sto opp på vegne av oss alle.

110

Det er en stor ære for meg å kunne hedre Reidar Kjell Formo og Sverre Kokkin i dag.

Deres innsats for Norges frihet vil bli husket - lenge.

115

La denne gaven være et uttrykk for den norske stats anerkjennelse og takknemlighet!

Kilde

www.regjeringen.no

120

Emner

Andre verdenskrig, Hyllest, Minnetale, Motstandsbevegelsen

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/pelle-gruppen>

125

130

135

140